

Lausunto

10.03.2025

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

-

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

-

- **Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?**

-

- **Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?**

-

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Ei ole. Kymmenen prosentin omistusosuudelle ei ole annettu mitään perusteluita eikä sillä ole todellisen määräysvallan kannalta mitään merkitystä.

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

Kymmenen prosentin vähimmäisomistus toteutuessaan pakottaisi monet yhtiöt täysin absurdeihin omistusjärjestelyihin, esim. useiden kuntien yhteisomistuksessa olevat yhtiöt tulisi jakaa vähintään 10 prosentin osuuksiin, vaikka yhtiön liikevaihdosta tulisi 70 prosenttia isoimmalta omistajalta. Tämä ei ole kenenkään kannalta tarkoituksenmukaista, ja on hyvin epätodennäköistä, että ko. tapauksessa isoin omistaja missään olosuhteissa olisi halukas pienentämään omaa omistustaan alle 50 prosentin. Tämä taas aiheuttaa ongelmia pienemmille osakkaille, jotka eivät käytännössä pysty nostamaan omistustaan vaikka haluaisivat, ja joutuisivat näin sidosyksikköhankintojen ulkopuolelle. Mikäli jokin prosenttiraja halutaan välttämättä ajaa läpi, tulisi sen olla ainakin pienempi kuin 10 prosenttia, esim. 2-5, jolloin järjestelyt pystyttäisiin jollakin tavalla järkevästi tekemään. Monille yhtiöille vähimmilläänkin 10 prosentin vähimmäisvaatimus aiheuttaa turhia omistusjärjestelyitä ja hallinnollista työtä.

- **Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?**

Omalla yhtiöllämme on asiassa kaksi roolia, kun olemme itse sidosyksikkö omistajillemme, ja toisaalta hankimme itse palveluita sidosyksikköasemassa. Omia hankintoja koskien, ainakin lyhyellä aikavälillä, muutos aiheuttanee lisäkustannuksia, ja toisaalta pitkäaikaisten kumppanuuksien rakentaminen ei ole mahdollista, joten todennäköisesti myös pitkällä aikavälillä tuo lisää hallinnollista työtä ja kustannuksia.

- **Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)**

Organisaatiomme todennäköisesti tulisi tekemään yhteishankintoja pääomistajan kanssa tai toisena vaihtoehtona liittymään joihinkin laajoihin yhteishankintoihin.

- **Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?**

-

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

Eivät. Siirtymäaikojen tulisi olla vähintään 4-5 vuotta, jos muutos ajetaan väkisin läpi, jotta markkinoilla on aikaa sopeutua tilanteeseen.

- **Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?**

Kilpailutukset tai liittymiset yhteishankintoihin.

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

Esimerkiksi niin, että jos omistajia on alle 10, ei vähimmäisvaatimusta prosenttiosuuksille ole.

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiin? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

-

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

-

- Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?

-

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemysenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Muut huomiot

-

Nuolikoski Raine
Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut Oy